



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Tertivs Et Quartvs Decretalivm Libri continentur

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

De Vita, & honestate Clericorum. Tit. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95279](#)



COLLECTANEA DOCTORVM,

IN LIBRVM TERTIVM DECRETALIVM.

De Vita, & honestate Clericorum.

TIT. I.

VER hanc rubr. scripsierunt Zabarel.
Bellam. Ioan. Andr. Imola, Anania,
Anchar. Butr. Panorm. Ioan. à Capistrano,
Guillelm. Durand. in speculo iuris,
lib. 4. sub hoc tit. Ioan. de Londris in
breviario sanctorum Canon. fol. 173. Pett. de Rauen.
in compend. iur. Canon. Martin. Melfart. in epitome
Decret. fol. 93. Bernard. Compost. in breviario iuris
Canon. Dan. Venator. in analysis methodica iur. Pontif.
à pag. 358. Goffred. & Hostiens. in summa huius tit.
Alex. Caffan. & Anafal. Germon. in paratulis ad quinque
libros Decretal. Barthol. Carthagena in exposit.
tit. iuris Canon. Zipa. in analytica postremi iuris Ecclesiast. enarrat. pag. 141. Canis. in summa iuris Canonici,
Cafarell. in erotem. cindem iuris. nouissime Ioan. Honor.
ibid. 3. summa Decretal. omnes sub hac rubr.

De materia huius tit. late Campanil. in diuersorio
iuris Canon rubr. 4. Camill. Borrel. in summa omnium
decisit. 11. Carol. de Graffis de effectib. clerical. in pre-
lud. à num. 25.

S V M M A R I V M .

- 1 Populus à Clero diuisus esse debet quando celebatur.
- 2 Laicus non est permisum Sacerdotum. & Cleri locum ingredi.
- 3 Laicus permisum non est in choris. & capellis Ecclesiast. existere, quia confabulantur & deuotio nes impediunt.
- 4 Dispositio puniens presumptum aliquid, non comprehendit eum, qui id bona fide ignoranter, & imprudenter facit.

CAP. Vt Laici I. Ex Conc. Magunt.

QUando sacra, seu divina Officia celebrantur, Clerici in Choro per cancellos dico si debent stare separati, vt aut Laici non presumant stare, vel sedete fecus Altare inter Clericos, sed eis ad orandum tantum, vel communicandam licet in locum, qui dicitur Sancta Sanctorum, intrare. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarel, Bellam, Ioan. Barbes. Collect. Tom. II.

Andr. Anchar. Imola, Anania, Hostiens. Henric. Butr.
Panorm. Bald. Ioan. à Capistrano, Cened. collect. 45. Viu.
in rationali libri tertij iuris Pontificij, pag. 1. Alagona
in compendio iuris Canon. pag. 353. remissione Ximen. in
concord. part. 1. defumitur ex Conc. Maguntino c. 13.
vt referunt Burchard. lib. 3. Decret. c. 102. Iuo part. 2.
c. 137. Verum huins text. verba fuisse male concripta,
& peius attributa Conc. Maguntino, aduerit Collisianus
noster Ferdin. Paëz in reper. c. Missas de consecrat.
diss. 1. n. 49. sunt enim, vt ipse ait, Conc. Taronensis II.
c. 4. col. 2. Conciliorum, cuius verba referuntur ab Ant.
Aug. collect. 1. Decretal. lib. 1. tit. 1. c. 1.

Vel sedere inter Clericos, &c. Noratur ad hoc quod non est permisum laicis Sacerdotum, & Cleri locum ingredi, vt per Henric. in summ. lib. 9. c. 25. s. 9. in fine, lit. I. & Bonifacium I I. id ipsum constituisse refert Illecas en la historia Pontifical. p. 2. lib. 3. in eius vita, fol. 98. quod ad eum obliterabatur, vt nec Theodosius Imperatori Ambrofius voluisse permettere ingredi intra cancellos, vbi Clerici psalmi cantarent, prout referunt Histor. Tripart. lib. 9. c. 30. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Chorus. Hieronym. Roman. de Republ. Christiana lib. 4. c. 2. prop. fin. Pined. in vita D. Ioan. Baptiste, lib. 1. art. 1. c. 8. pag. mibi 150. Nulli igitur Laicorum ibi cum ministris Altaris locum esse, dicit text. in presenti, Guillerm. Durand. de modo gener. Concil. celebr. subr. 55. n. 3. itavt nec quidem admittentes patronis, vt ex mente S. Congr. respondit Rot. in una Valentina Capella 5. Martij 1599. cōram Iusto; quinim nec Subdiaconi olim admittebantur, c. non oportet 23. diss. hoc vero intelligitur de loco ad effectum sedenti, vel stanti cum ipsis ministris; secus vero ad effectum recipiendi sanctiss. Eucharistie Sacramentum, vel orandi, vt declarat Abbas in presenti, sub n. 3, ad fin. vers. nota, Pauin. de visit. part. 2. quest. 8. num. 36. vers. ad orandum tamen.

Vnde Natan. de Oratione, cap. 18. num. 72. cum seqq. 3. infert eodem modo laicis permisum non esse in Choris, & Capellis Ecclesiastum existere, quia confabulantur, & deuotionem impediunt, quod & cautum est in Concil. Bracharen. I V. Art. 5. cap. 25. Grauter in tales grauis, Sanctus & Doctor inuenitus Episcopus Ambros. lib. 3. de Virg. Maxima, inquit, est virtus tacendi, praesertim in Ecclesia: an quicquam est indignius, quam oracula divina circumstrepit ne audiantur, ne credantur, ne repelletur, circumsonante Sacraenta confusis vocibus, vt impeditur Oratio pro salute deprompta omnium? vnde illud exemplum proditur Alexandro sacrificante Macedonum Rege parvulum barbarum, qui ei lumen accenderet, excepsisse ignem brachio, atque adusto corpore mansisse immobilem.

A nec

FABROSA
In Ius Can
T O Z B
G VI
15

2 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

nec dolorem prodiisse gemitu, nec tacito prenam indicasse affectu: tanta in pueri barbaro fuit disciplina reverentia, ut natum vinceret, atque ille non Deos, qui nulli erant, sed Regem timebat. Et tu in ministerio Dei gemitus, excreatus, tuis suis abstine. Frequens sermo est, cum plurima tanquam murmurata religiosa atribus plebis obstreperent. Sacerdotem Dei præcepisse ut conticerent, ac reverentiam sacra deferrent orationis tunc subito circumfulos strepitus quievisse. Silent igitur paludes, homines non silebunt; & irrationale animal per reverentiam recognoscit quod per naturam ignorat, hominum tantam esse immodiciam, ut plerique deferte nesciant membrum religioni, quod deferunt aurium volnptati. Hec Ambros. Magna etiam vituperatione illos eosdem in templo immodestos reprehendit. S. Basil. hom. 1. in Psalm. 23. exponus versum 9. *Et in templo eius omnes dicent gloriam.* Et Beatus Augustinus serm. 25. 1. de tempore. B. Cæsar. Arelaten. serm. 12. S. Ioan. Chrysost. boni. 38. ad populum Antiochen. ab hoc in Ecclesia silentio matrem suam Nonnam orat. 19. laudat S. Greg. Nazianz. Quare antiquitus ait S. Clemens lib. 2. c. 6. 1. & 8. confit. Apost. c. 11. & epist. 1. ad Iacobum fratrem Domini, quidam ex Diaconi in templo inambulabant, contemplantes viros, & mulieres, ne quis fieret strepitus, ne quis nutus faceret, aut missilitat, aut dormiret. Oportet enim, ait, in Ecclesia accuratè, sobrie, vigilanter manere, attentas aures habentem ad dominum sermonem.

4 Presumant.] Ex propria huius verbi significatione colligunt dispositionem punientem aliquid presumenter non comprehendere eum, qui in bona fide ignoranter, aut imprudente, siue inaduertente facit, secundum Nanar. in c. accepta de ref. spol. opus. 8. n. 33. & de datis, & promissis, n. 35. vers. audiatur, sine presumat, Auendan. de exequendis mädis. lib. 1. c. 4. n. 3. vers. verum sicut paenit. Cened. d. collect. 46. n. 3. vbi etiam tenet quod hac ratione laicus inaduertente, aut animi simplicitate, & sine dolo, & malitia ingrediens chotum, dum divina Officia celebrantur, non dicitur contravenire decisioni huius text.

S V M M A R I V M.

- 1 Clerici arma portantes & usurarij excommunicari debent.
- 2 Arma clericorum sunt orationes, & lacrymae.
- 3 Clerici deferre arma non possunt.
- 4 Armorum appellatione qua veniant, remissive.
- 5 Arma ex iusta causa poterunt clerici portare, veluti si per loca periculosa iter faciant.
- 6 Clerici arma portantes non possunt illis spoliari per Iudices seculares.
- 7 Iudicallis potestas, seu familia an possit capere clericum repertum cum armis, aut delinquere paratum, ostenditur.
- 8 Clericus itinerans potest arma portare pro sua defensione.

CAP. Clerici. II. Ex Concil. Pictauien.

1 Clerici arma portantes, & usurarij excommunicati debent. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Colle. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Anch. Host. Butr. Panorm. Henric. Bald. Ioan. à Capistrano. Cened. collect. 7. Vinian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 1. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 353. remis-

sioè Cafal. in annor. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. referuntur ab Ant. Ang. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 1. c. 2.

Clerici arma portantes, &c.] Cum clericorum arma 2 sint orationes, & lacrymae, c. fin. 36. dist. cap. porr. 16. 9. 3. c. conuenior. cap. non pilæ, cum aliis 23. q. 8. Lnp. in tract. de bello. & bellator. s. habebas. sub n. 1. Aloys. Ricc. in præs. rerum fori Ecclesiast. actis. 37. 1. n. 4. in 1. edit. & resolut. 31. 4. in 2. edit. Molin. de brachio Regio. c. 18. n. 42. Carolus de Graffis de effectib. clerical. effectu 20. n. 4. Gisbert. Scheuchau. de Ecclesiast. vita. l. 3. c. 55. in fine. Bellet. disquisit. clerical. p. 1. tit. de disciplina clericali. §. 18. n. 9. Vnde alia deferre arma non possunt, vt per Abb. hic n. 1. Cott. in memorabil. verbo armorum, vers. notab. Decian. tract. criminal. lib. 7. c. 3. n. 23. & 24. Couarr. practic. c. 33. n. 7. & lib. 2. variar. c. 20. vers. permitt. Palat. in repet. c. per verbis. de donat. inter virum & uxorem, notab. 2. §. 1. n. 1. Tiraqucl. de indicio in rebus exiguis, vers. 21. fol. 35. Farinac. in præs. criminis, p. 3. q. 1. 8. m. 21. cum seqq. in beneficiis id ipsum tradit Azor. in institut. moral. p. 3. lib. 8. c. 1. vers. prohibetur, quod si contempserint, erunt excommunicandi, vt habetur in hoc text. & tenent hic Abb. n. 9. & Bald. n. 9. quos refert, & sequitur Bellet. d. §. 18. n. 8. vers. quod si. Aloys. Ricc. d. resolut. 31. 4. n. 3. Carol. de Graffis d. effectu 20. n. 8. præcedente scilicet sententia, vt per citatos à Cened. ad Decretal. collect. 7. n. 14.

Armorum autem appellatione quæ veniant tradunt 4 Rebuffi. armorum 41. ff. de verb. signif. Montal. in repet. verbo arma, fol. 11. col. 2. ad finem. Bonifac. in peregrin. verbo. armatura, fol. 56. Auendan. in dictio. verbo armaduras, fol. 17. Placa de delictis. lib. 1. c. 8. a. n. 3. Cened. ad Decretal. collect. 7. n. 7. latè Decian. in tract. criminal. lib. 8. c. 2. per totum. Bellet. d. §. 18. a. n. 1. Campanil. in diversorio iuris Canon. rub. 4. n. 22. Carol. de Graffis d. effectu 20. à n. 46.

Vtrum si sub sit iusta causa, poterunt Clerici arma 5 portare, veluti si per loca periculosa iter faciant ad terrerem latronum, vt per gloss. hic verbo Clerici, & Bald. num. 2. ac Abb. n. 8. Socin. reg. 30. limitat. 6. Menoch. de arbitr. casu 39. 4. numero 38. Decian. d. cap. 3. num. 34. Farin. d. quest. 108. n. 110. Bellet. d. §. 19. n. 15. Vel si essent in obſidione, aut haberent iniurias, aut ex aliqua iusta alia de causa, Bald. hic numero 7. Jacob. de Graffis in antea decis. part. 2. lib. 3. cap. 7. num. 3.

Vtrum autem Clericus portans arma, præcipue si 6 sint proditoria, offensiva, vel alteri iure, aut statuto Principis sæcularis prohibita, possit illis per sæcularis indices spoliari? questione à nostris sèpè agitata, in qua pars negativa verior est ex dictis ad cap. que in Ecclesiast. n. 2. & ad cap. Ecclesiast. sancta Maria, n. 6. sup. de constit. Nam vbi nulla delicti forma, vel præsumptio in flagrantibus reprehenditur, spoliare clericum armis cognitionis est, cùm in multis casibus portare arma sibi licet, & dato, non verò conceitto quod ageretur de statuto publicam concernente utilitatem, & de lege ciuili generali, & fauorabili Reipublica, nec contraia sacris Canonibus, etiam hoc casu ad obseruantiam talium statutorum (quæ re vera Clericos saltem quoad vim coactuam ligare non possunt, vt dixi d. cap. Ecclesiast. sancta Maria, à num. 3.) per indicem Ecclesiast. sicut cogendi, gloss. verbo necessitat. in c. generaliter 16. quest. 1. Rip. de peste tir. de remed. ad conservandam vobis. n. 236. itaque coactio pertinet ad indicem Ecclesiast. sicut proinde clerici non poterant per laicum armis spoliari, vt optimè probant Alderan. Malcard. de generali statutorum interpretat. conclus. 1. num. 242. Marta de iurisdict. part. 4. casu 7. num. 20. Campanil. in diversorio iuris Canonici, rubric. 4. num. 19. Vgolin. de potestate Episcop. cap. 13.

De Vita, & honestate Cleric. Tit. I.

3

c.13.8.12.n.3. Marc. Anton. Genuen. in præt. Archiep. Neapol. c.74.n.6. Madius in træt. de sacris Ordinibus c.14.n.21. Duar. in Bulla Cœna lib. 2. can. 12. q. 11. n. 9.1. de legibus disp. 1. q. 2. punct. 1. §. 1. n. 2. & me Bonac. citato in hoc loco Diana resol. moral. p. 1. tr. 2. resol. 9. Quicquid dicant Greg. 1.46. tit. 6. p. 1. Conar. præt. c.83. & lib. 2. varc. finis. vlt. Palat. in repert. per vestras de donation. inter virum notab. 2. & 1. n. 13. & alij citati per me ad c. in audience 25. de sentent. excom. & per Carol. de Graffis de effectibus cleric. effectu 1. n. 86.2.

⁷ An potestas laicalis, seu eius famili posset capere clericum repertum cum armis, aut delinquere paratu, vide Doctores citatos per me ad c. vi fame 35. n. 5. de sentent. excom. & per Dianam resol. moral. p. 1. træt. 2. resol. 10. & per parentem meum in Remission. ad Ordin. Regia. Lusit. lib. 2. tit. 1. §. 29. n. 1. vbi n. 2. post Nau. & Cened. agit de monacho reperto in flagranti delicto. Resolutio autem illa ab aliquibus tradita, vt valeat laicalis potestas detinere illos spacio viginti horarum. unde prodierit non reperitur, non enim à iure, quippe quod illo attento appet contrarium verius, d. c. vi fame; neque præterea à glossa aliqua, quamvis Steph. Aver. in træt. de potestate seculari in Ecclesiast. fallit. 12. vers. quartio in clericis, sub n. 14. & Cliban. de iure fiscis. c.14. n. 140. adducant glossam ad eam comprobandum sententiam in c. c. non ab homine, de iudice ipse vera nullum scribit verbum de detentione ista per viginti horas, non effugiet ergo censuram laicalis potestas, si cum potuisse incontinenti ducere, vel dare vinculis, etiam breuis temporis interstitio mancipasse, refert me citato in hoc loco Diana. d. træt. 2. resol. 11.1.

⁸ Et usurari.] De Clerico usurario, vide qua dixi ad epistola 7. infra de usuris. pag. 277.

⁹ In glo. Clerici arma, ibi, intellige si per loca periculosa transiunt faciant, &c.] Notatur ad hoc, quod Clericus itinerans potest arma portare pro sua defensione, & ut resisteret latronibus, plures per Carol. de Graffis de effectu 20. à n. 33. vbi n. seqq. alias recenset casus.

S V M M A R I V M.

- 1 Presbyter habens populum, debet habere clericum, qui secum cantet, & in aliis hic expressis cum inueni.
- 2 Parochus debet habere clericum, qui sibi in Missa deferuerit.
- 3 Celebrare sine ministro est peccatum mortale.
- 4 Fæmina non potest seruire Clerico celebranti.
- 5 Fidei rudimenta, ac Christiana doctrina pueris, Do-mini-cis, & aliis festiis diebus edocenda.

C A P. Vt quisque. III.

Ex Concil. Matic.

- Presbyter habens parochiam, debet habere clericum, qui secum cantet epistolam, & lectionem legat, qui possit scholas tenere, & admonere patres, vt mittant filios ad descendam doctrinam Christianam in Ecclesia, quos ipse cum omni castitate erudit. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imola. Anan. Host. Anch. Henric. Butr. Panor. Bald. Ioan. à Capistrano, Cened. collect. 6.3. Viuian. in rationib. 3. iur. Pont. pag. 2. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 53. remissus Ximen. in concord. p. 1. referunt à Burchar. lib. 2. Decret. c. 56. Iuo. p. 6. c. 152. & referunt ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 2. iur. 1.c.7.
- ² Clericum habeat, qui secum cantet.] Notatur ad hoc, Barbos. Collect. Tom. I I.

S V M M A R I V M.

- 1 Clericus, qui comam' murit, excommunicandus est.
- 2 Clericus prohibuit comam' murire sub anathematis pena Anacleetus Papa omnium primus.
- 3 Clerici comam' nutrientes peccant mortaliter, & absolutoria Sacramentalis illis denegari potest, intellige, vt ibi.
- 4 Clerici peregrini viri possum vestibus brevioribus, & comam amplius solito laxare.

C A P. Si quis. I V. Greg. VIII.

- Clericus qui comam nutrit, excommunicandus est. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innocent. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Anch. Henric. Butr. Panor. Bald. Ioan. à Capistrano. Viu. in ratione

A x ratione

F A R B O S A
In Ius Can
T O . 2 3 5
G V I

4 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal:

rationib. 3. itar. Pontif. pag. 2. Alagon. in compend. iuris. Canonici. pag. 354 remissiū Ximen. in concord. p. 2. refertur ab Anton. Augst. collect. 1. Decretal. lib. 3. tit. 1. cap. 3.

2 Anacletus Papa omnium priors sub anathematis pena prohibuit Clericis comam nutrire, ut restaret Illeſc. in hiftoria Pontif. p. 1. lib. 1. c. 7. & 14. Menoch. de arbitr. caſu 39. n. 26. Ego ipſe de officio & potest. Episc. p. 2. alleg. 9. n. 10. Carol. de Graffis de effectu cleric. effectu. nam eam nutritient peccant mortaliter. Syluest. in summa, verb. Clericus 2. m. 2. Bernard. in præf. c. 70. alias 79. in fine. in nouiff. edit. Alber. Trot. de vero, & perfecta clericis. lib. 2. c. 39. n. 6. Rebuff. in præxi benefic. tit. de forma lit. cons. n. 32. Camill. Bottell. in summa omnium decisi. tit. 11. n. 14. & ideo absolusionem Sacramentalem ilis negari, vel differri posse, tenuerunt Franc. Blanc. in p. 1. del memorial. ver. el nō. caſo, ibi, item los Ecclesiasticos barbaſ, fol. 13. col. 1. Namar. in tract. de oratione. c. 18. n. 77. quod intellige si monitus generaliter, vel ſpecialiter perſeneret, tunc enim propter inobedientiam, & contumaciam dignus est excommunicari, & peccat mortaliter, ut aduerit Sayr. in clavis Regia lib. 3. c. 7. n. 25.

3 In gloss. Relaxauerit ibi, nīſi ex iuſta cauſa. Quæ autem ſint iuſta cauſa, ob quas clericus excufari poſlit, ſi habitum clericalem non gerauerit, oſtendit d. allegat. 9. n. 16. cum ſegg. Et quoad religiosos aduerit Fr. Enman. queſt. Regular. tom. 2. q. 76. art. 6. ver. ſecundū notandum, illos nullam incurre cenzuram ob honestam demifionem habitus, qualis eft quæ fit iuſta de cauſa. Et clericos peregrinos poſte vti. vſtibus breuioribus, imo & habitum clericalem mutare, ac etiam deponere, ſi ex delatione illius iuſta eſſet cauſa timoris, tenet Carol. de Graffis de effectibus cleric. effectu. 1. n. 11. 7. 4. Bellet. diſquisit. cleric. p. 1. tit. de disciplina clericali. 8. 16. n. 15. & plures alii, quos refeſo d. allegat. 9. n. 21. ac etiam comam amplius folito laxare, ut dicit haec glōſa, referens quid cū quidam reprehendetur à Papa, quia non deferebat Tonſuram, & comam laxancrat, repondit his verbiſbus :

Tutius ut petem laici ſub imagine Roman,

Fas fuit ut finerem luxuriare comam.

Refert Marc. Anton. Genuen. in præxi Archiep. Neapol. c. 38. in anno. n. 4.

5 In gloss. Anathema ſit. ibi, id eft, ſiāt, ſequuntur Bernard. d. c. 79. Hippolyt. in rubr. ff. de falſis, n. 32. Soar. de censur. diſp. 1. 8. ſecl. 3. n. 19. Illuſtrissimus D. meus Rodericus a Cunha in comment. ad cap. ſi quis 23. num. 4. diſp. 23. pag. 175. Verūm verba illa, anathema ſit, inducere canonem late ſententia defendunt Tiraq. in l. ſe unquam, verbo revertatur, n. 149. alias num. 180. Ludou. Carbon. in tract. de legibus. lib. 8. diſp. 6. ver. ſepima regula. Soar. de relig. lib. 2. de ſuperſtit. c. 18. n. 4. Monet. de diſtribu. quid. p. 3. q. 7. n. 31. Coriolan. Capuccin. de caſibus reſeruat. p. 2. caſu 3. n. 48. p. 499.

S V M M A R I V M .

- 1 Clericus neque comam nutriat, nec barbam.
- 2 Concinnatuli, & calamistrati à SS. Hieronymo, & Ambroſio ſep̄e damnantur.
- 3 Barbam clericis nutrire prohibitum eft.
- 4 Barbam & coronam tendendi moſ quando incepit, remiſſiū, & n. 5.

Clericus neque comam nutriat, neque barbam. **1** Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innocent. Colleſtar. Zabarel. Bellam. Ioan. Andr. Imola. Anania. Hoffen. Anch. Butr. Henric. Panorm. Bald. Ioan. à Capistrano. Vinian. in rationib. lib. 4. iuris Pontificij, pag. 3. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 354 remiſſiū Ximen. in concord. part. 2. referunt Burchard. lib. 8. Decret. c. 79. Iuo. p. 7. c. 115. & Anton. Aug. collect. 1. Decretal. lib. 3. tit. 1. c. 6.

Neque comam nutriat.] De hoc dixi ad cap. ſi quis 4. n. 2. & ſeq. ſup. hoc tit. Sepe D. Hieronym. & Ambroſ. cincipatulos, & calamistratos acriter dannant, ut referti Ioan. Baptiſt. Fin. de regulis iuris. p. 22. ver. Cœruram, & plura contra illos fati eleganter, de more ſuo adducit Illuſtrissimus Dominus meus Rodericus à Cunha poſt priam huīus libri impressionem à me viſus in comment. ad cap. prohibete 21. ex n. 4. diſp. 23. pag. 173.

Neque barbam.] Notatur ad hoc quod Clericis barbam nutritre prohibitum eft, ut per Salzed. ad Bernard. in præf. c. 79. ver. & non ſolum, in nouiff. edit. Mos autem tendendi Clericis barbam, & coronam quando incepit, & vnde habuerit originem, refertur Ioan. Bernart. ad Statutum lib. 4. Thibardos. pag. 106. Cardin. Caſar. Baron. tom. 5. annalium Ecclesiæ, anno Christi 398. pag. 48. Ioan. Pined. in Job. c. 1. ver. 2. pag. mibi 86. Fr. Bernard. de Britto in monarchia Lusitana. p. 2. lib. 5. tit. 2. fol. 39. verbo. Bellet. diſquisit. cleric. p. 1. tit. de disciplina clericali. §. 17. à n. 12. quos refeſo ego ipſe de officio, & potestate Epifcopi. p. 2. alleg. 9. n. 10.

*V*erūm circa hunc text. Salzed. loco proxime citato ita ſit: Secundum vero ius Concilij Carthaginensis, unde profectioni fuſt d. cap. Clericus. barbas radere, prohibitum eft, nam, ut ſcribit Andr. ab Exea in rub. de constitut. n. 62. in codice Conciliorum ſic legitur: Clericus neque comam nutriat, neque barbam radat, & reſtè, nam lege antiqua ſi precepit Dominus populo ſuo, Leuitici. cap. 19. ibi, nec redetis barbam; idem etiam precepit c. 21. ad Sacerdotes Aaron verba faciens (vide circa hoc quae adducunt Marc. Anton. Marci. de Ecclesiasticis redditib. p. 2. c. 19. n. 18. & Carol. de Graffis de effectib. cleric. effectu. 37. n. 3.) Romæ verò, & in multis Orbis partibus confuetudine receptum eft, ut barba Clericis ſi permittatur, modò labrum superius radatur, ſicut refatur Martin. Namar. in manuali confeſſ. c. 25. n. 110. Menoch. de arbitr. caſu 30. n. 27. Ioan. Pier. in tract. de barbis à Sacerdotibus portandis.

C A P . Clericus. ij. VI.

Ex Concil. Triburien.

Clericus, qui non eft in ſacris, nec eft profefſus religionis, ſi accipiat vxorem, illam non diſmittat, ſed coronam ferat. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innocent. Colleſtar. Zabarel. Bellam. Ioan. Andr. Imola. Anania. Hoffen. Anch. Butr. Henric. Panorm. Bald. Ioan. à Capistrano. Vinian. in rationib. lib. tertij iuris Pontificij, pag. 3. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 354 remiſſiū Ximen. in concord. part. 2. referunt Burchard. lib. 8. Decret. c. 79. Iuo. p. 7. c. 115. & Anton. Aug. collect. 1. Decretal. lib. 3. tit. 1. c. 6.

Probat hic text. Clericū in ſacris Ordinib. non existēt poſſe matrimonium contrahere, de quo latē Sanch.

De Vita, & honestate Cleric. Tit. I.

5

Sanch. de marim. lib. 7. disp. 21. Gutier. eod. tract. c. 94.
n. 19. Bonac. eod. tract. q. 1. punit. 9. n. 1. & dixi ad c. 2.
quiclerici, vel conuentus. &c.
3 Sine gradu. Intellige sacro, cum glof. in presenti, vt
per Corlet. in sing. verbo accusatio. incip. An laicus n. 2.
Roder. Corlet. in quæstionibus maioratus. n. 34. Cauon. in
c. quia nos, n. 4. de restam. vbi gloss. communiter re-
cepimus dicit.

S V M M A R I V M .

- 1 Clericus debet tonsuram deferre, & si non vult, pos-
teft innitus a suo superiore tondere.
- 2 Clerici comam & barbam nutrientes etiam inniti
tondendi sunt.
- 3 Beneficium non confertur in innitum.

C A P . Clericus. VII. Alex. III.

Clerici, qui comam nutriunt, & barbam, etiam
inniti a suis Archidiaconis sunt tondendi. Colligunt
ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Joan.
Andr. Imol. Anan. Host. Anch. Butr. Henric. Panorm.
Bald. Joan. Capistrano. Vivian. in ration. lib. 3. iuris Pontif.
pag. 4. Alagon. in compend. iuris Canon. pag. 354. remil-
sione Ximen. in concord. p. 1. defumitur ex Concil. Late-
ranen. sub Alexand. II. c. 11. & refertur ab Anton. Au-
gust. collect. 1. Decretal. lib. 3. tit. 1. c. 8.

2 Dicit hic text. Clericos comam, & barbam nutri-
entes etiam innitos tondendos esse, vt per Bellet. disquis.
clerical. p. 1. iur. de disciplina clericali. §. 17. n. 11. contra
comam nutrientes plura satis eleganter de more adducit Illust. D. meus Rodericus à Cunha post primam
huius libri impressionem à me visus in comment. ad c.
probibet 21. ex n. 4. dist. 23. p. 173.

3 In glof. Inniti. ibi. item argum. quod beneficia confer-
tur in innitum. Nam regulariter est beneficium non con-
ferti in innitum, vt per Tiraq. de nobilit. c. 6. n. 40. Surd.
conf. 167. n. 15. Cardol. in praxi indicum. verbo beneficii.
n. 65. Cardin. Tusch. tom. 1. lit. B. concl. 52. Thom. de
Thomaeletis in floribus legum reg. 60. vbi limitat
quando tractatur de publica salute, & utilitate, de
quo etiam reg. 151.

S V M M A R I V M .

- 1 Monialium monasteria frequentans, & monitus non
desistens, si Clericus est, depositus, si laicus, ex-
communicatur.
- 2 Monialium ad monasteria accessus omnibus in uni-
versam iuris prohibitus est.
- 3 Regulares ad monasteria monialium cuiuscumque
Ordinis accedere prohibentur.
- 4 Censura per statutum, aut editum Episcopale aduersus
adeantes monasteria monialium, & cù illis alloquen-
tes, comprehendit tam subditos, quam non subditos.
- 5 Alloquatio cù monialibus, & accessus ad eam monas-
teria, ut permittatur debet adesse legitima causa.
- 6 Laici possunt a iudice Ecclesiastico puniri, si dum moniti
fuerint a monasterio monialium non se abstinerint.
- 7 Frequenta inducitur ex duabus vicibus.
- 8 Frequenta alloquendi cù monialibus ex quibus vi-
cibus inducatur.

C A P . Monasteria. VIII.

Clericus qui presumit frequentare monasteria
monialium sine rationabili causa, arceri debet ab
Barbos. Collect. Tom. II.

Episcopo, & si non desistit suspendatur ab officio Ec-
clesiastico, laicus vero excommunicetur. Colligunt ex
Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Joan.
Andr. Imol. Anan. Host. Anch. Butr. Henric. Panorm.
Bald. Joan. Capistrano. Vivian. in ration. lib. 3. iuris Pontif.
pag. 4. Alagon. in compend. iuris Canon. pag. 354. remil-
sione Ximen. in concord. p. 1. defumitur ex Concil. Late-
ranen. sub Alexand. II. c. 11. & refertur ab Anton. Au-
gust. collect. 1. Decretal. lib. 3. tit. 1. c. 8.

Si quisquam Clericus. Notatur ad hoc, quod omnibus
in uniuersum iuris prohibitus est accessus ad monia-
lum monasteria, nisi ex iusta, & rationabili causa, vt
declarat Fr. Ludou. Miranda in manu. Prelat. tom. 2.
tract. de sacris monialib. q. 4. art. 1. concil. 1. Regulares
etiam ad monasteria monialium cuiuscumque Ordini-
nis accedere prohibentur, per Decretum Sacrae Con-
gregationis supra Episcopos, & Regulares, sub datum
Romæ Nonis Maij 1590. cuius decreti tenorem, refe-
runt Sorb. in compendio Mendicant. verbo ingredi mona-
steria, Quarat. in summa Bullarij, verbo Monasteria mo-
nialium. pag. 451. in nouiss. impress. Campanil. in diuerso-
rio iuris Canon. rub. 12. c. 16. n. 43. vers. Illustrissimi, vbi
refert decretum hoc, fuisse extensem ad Regulares
Sancti Ioannis Hierosolymitan. per Sacram Congre-
gationem Vicario Neapolitan. scribentem, & n. 42.
resoluit Regulares adeentes monasteria monialium
absque Episcopi licentia non incidere in poenam ex-
communicationis, quam Episcopus suo edito propon-
sunt, si habeant ex privilegio non posse ab Episcopo
excommunicari, prout refero ego ipse de officio, & po-
test. Episcopi. p. 3. alleg. 102. n. 72. & 7. Illud tamen ad
uertere oportet, predictam censuram per statutum, &
editum Episcopale aduersus adeentes monasteria monia-
lum, & cum illis alloquentes, comprehendere etiam
tam subditos, quam non subditos accedentes ad mona-
steria exempta monialium subdia Regularibus, qui
non subsunt iurisdictioni Episcoporum, existentia intra
suam dicecsum, prout optimè resoluit Stephan.
Gratian. discept. forens. c. 393. n. 23. cum seq. quod intel-
lige dummodo vetitus fuerit accessus ad monasteria
etiam exempta, alioquin generica prohibito non affec-
tit eentes ad exempta, cum Sylvest. Rosel. & Roland
quos refert & sequitur, resoluit Campanil. d. cap. 16.
num. 45.

Sine manifesta, &c.] Ergo adesse debet legitima car-
sa, ob quam permittatur alloquutio cum monialibus,
& accessus ad eorum monasteria. Fr. Ludouic. Miranda
d. art. 1. concil. 1. & non sufficit occasio consanguinitatis,
praxis Episcop. p. 2. verb. Montales. §. verf. circ. se-
cundum, Stephan. Gratian. d. c. 393. n. 16. quos refero
ego ipse d. alleg. 102. n. 71.

Per Episcopum aveceatur, &c.] Ergo laici possunt à
indice Ecclesiastico puniri si dum moniti fuerint, à
monasterio monialium non se abstinerint, vt per
Bobadil. in sua politica. lib. 2. c. 17. num. 50. quem refero
ego ipse d. alleg. 102. n. 71.

In glof. Frequentare, ibi, sed frequentia videtur ex
duabus vicibus. Notatur ad hoc, quod frequentia indu-
citur ex duabus vicibus, vt per Mascal. de probat. cœl.
424. n. 16. Et in terminis quod frequentia alloquendi
cum monialibus inducatur ex duabus vicibus, senent
Cosm. in pragm. sanct. ad c. frequens. §. quapropter. fol. 54.
Stephan. Gratian. discept. forens. 393. n. 17. Ego tamen
credo melius dicendum istius frequentia declaratio-
nem, si ea intercedat in hoc casu, remittendam esse
iudicis arbitrio, emm Navar. in cap. cim considerer,
verf. multiplici, n. 23. de paenit. dist. 5. Campanil. in d.
cap. 16. n. 40. Sanch. in precepta Decalogi, lib. 6. c. 16. &
n. 109. quos refero d. alleg. 102. n. 70. adde Ludou. Mi-
randa d. tract. de sacris monialib. q. 4. art. 1. concl. 1.

A 3 S V M

FARBOSSA
In Ius Can
T O. 235
GVI

6 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

S V M M A R I V M .

- 2 Episcopus potest statuere in Ecclesia certum numerum clericorum secundum ipsius facultates, qui vivant in communi, & contradictores ad hoc compellere, & istos in communi viventes potest absoluere ab communicatione incursa propter iniectionem manuum in sicciam.
- 2 Religiosorum & mulierum certus numerus is constitui debet, qui ex propriis monasteriorum redditibus, vel consuetis elemosynis sustentari possit.
- 3 Canonici extranumerarii an habeant vocem in electionibus Episcoporum, remissione.
- 4 Expendituratio habenda est in facultatibus estimandis.

C A P . Quoniam. IX.

Episcopus, si facultates Ecclesiae sufficiunt, potest statuere certum numerum clericorum, qui vivant in communi, & potest compellere contradictores ad hanc obseruantiam per suspensionem officij, & beneficij, vel graviori pena, non obstante appellazione. Item si quis horum viventium in communi sit excommunicatus ob perersionem socij, potest Episcopus eum absoluere, & pœnitentiam illi imponere, dummodo atrocitas facti graviori penam non exceptat. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imola. Anan. Burr. Hostiens. Anch. Butr. Henric. Panorm. Bald. Ioan. à Capistrano. Viavian. in ration. lib. 3. iur. Canon. pag. 5. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 354. remissione Ximen. in concord. p. 1. referut ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 1. c. 10.

2 Ceterum in eis valeatis, &c.] Cetus enim Religiosorum & mulierum numerus in quolibet monasterio est tantum constitui debet, qui ex proprio monasteriorum redditibus, vel consuetis elemosynis sustentari possit, ut ex Concil. Trident. pluribusque Doctoribus annotati de officio & potestate Episcopii p. 3. alleg. 9. n. 1. & nouissime in Sacra Concilij Congregatione hoc ipsum nonè decifum & stabilitum est.

3 De Canonici extranumerariis, & an habeant vocem in electionibus Episcoporum, & aliorum Praælatorum, dixi ad c. cum M. 9. 16. & 17. sup. de constitut. Et quod ille, qui est supra numerum, si admittatur in collegio, non gaudet beneficio collegij, per hunc tex. tenet Corlet. in sing. verb. supranumerarius, & an distributiones quotidianas lucretur, habeatque iura cononiz, vide Monet. de distributionib. quotidianis, p. 2. 9. 1. m. 9. cum seqq.

4 In glo. Et expensis, ibi, in facultatibus estimandis habenda est ratio expensarum. Vide Palat. in repet. c. per vestras de donation. inter virum, & uxorem, §. 18. m. 30. Tiraq. dererat. lign. §. 15. gl. 1. m. 3. Mexi. in traſl. aſſa panis concil. 2. m. 94.

S V M M A R I V M .

- 1 Indices Ecclesiastici, & delegati gratis iudicare debet.
- 2 Index promovere temporali sententiam ferens quas patas incurvat, remissione.
- 3 Delegatus Papa habet expensas vietus ubi exit domum.
- 4 Ordinarius index cum accedit ad aliquem locum sua iuridictionis, seipsum alit.

3 Iudici data non quidem determinata in favorem dantis, sed simplieriter & indeterminata, ut eum expediatur prout iustitia postulauerit, restitutio sint obnoxia, poterit ab aliis quibus in dubio retroacti, in quo distingue oportet inter ius antiquum Digestorum, de quo in l. 2. vers. sed si dedit. ff. de condit. ob turpem caus. & interius nonnum. Authenticorū, de quo in authent. ut litigantes invent. in exordio iuris, &c. circa princ. collat. Nam de iure antiquo Digestorum spectata rei natura danti concedetur.

7 Esculenta & poculenta ac alia modica munera, an quando iudici dari possint, & quid attento iure Digestorum, Authenticorū, & Pontificio ostenditur, & n. 6.

10 Sportula recipi an possint.

11 Sententia venales sunt nullae.

12 Iudici dans pecuniam pro conservatione iuris sui, vel etiam pro redemptione indebita vexationis, non tenetur in aliquo, nec punitur.

13 Litiganti licetum est in foro conscientia ad redimendam vexationem iudicis etiam publicum stipendium habenti dare aliquid tempore, ut profeuerit sententiam fuerat, quando. &c. & n. 14.

15 Iudici datum in dubio, presumitur datum in malum.

16 Sententia venalis arbitri est valida.

C A P . Cum ab omni. X.

Innoc. III.

Iudices Ecclesiastici & delegati non debent accipere decimam, vel quotam litis, etiamsi esset consuetudo, vel quamvis laici id accipiant nomine Affectionum, quia gratis est indicandum, & venales sententiae a iure etiā civili reprobantur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imola. Anan. Host. Anch. Butr. Henric. Panorm. Bald. Ioan. à Capistrano. Viavian. in ration. lib. 3. iuris. Pontif. pag. 6. Alagona. in compend. iuris Canon. pag. 355. remissione Calaf. in annos. & Ximen. in Concord. p. 1. & 2. reservat ab Anton. August. collect. 3. Decretal. lib. 3. tit. 1. c. 1.

De indice pro munere temporali sententiam ferent & quas patas incurrat, vidi in tit. ff. & C. ad l. Iuliæ, rep. c. qui recte 11. q. 3. c. non faveat, vers. sed non ideo 14. q. 5. c. militare, ad fin. 23. q. 1. Couar. qui hanc iudicis turpititudinem, & peccatum multis prosequitur, in reg. peccatum. p. 2. §. 3. m. 3. col. 3. Menoch. de arbitr. casu 342. Decian. in præl. crimin. lib. 8. c. 33. & c. 55. ex n. 6. Narrat. in n. an. c. 17. n. 13. Cened. qui multa in hoc propositum tum ex factis, tum etiā ex humanioribus literis congerit ad Decretal. collect. 134. Sot. de infitio lib. 4. q. 7. art. 2. Molina. ed. tr. 2. dif. p. 8. 3. à princip. Leff. in simili traſl. lib. 2. c. 1. 4. ex n. 6. 2. Rebell. de obligat. ins. p. 2. lib. 18. q. 20. & 22. Farin. in præx. crimin. p. 3. q. 111. à princip. & principiū ex n. 15.

Præter expensas viaticalium, &c. Notatur ad hoc quod delegatus Papæ habet expensas vietus ubi exit donum, vt Suid. de alimentis, tit. 1. q. 79. n. 1. Stephan. Gratian. dif. de forens. c. 57. n. 8. vbi n. 9. idem resolut in Legato. Nützis. & Visitatoribus Apostolicis. Ordinaris vero index cum accedit ad locum aliquem & quod iurisdictionis, alit se ipsum, nec pro impensis vietus, & equi, & vectura quidquam exigere potest à partibus, vt Suid. d. q. 79. n. 7. & Stephan. Gratian. d. t. 57. n. 11. vbi n. 12. idem resolut in conferuator.

Nos attendentes, &c.] An & quando data iudici non quidem determinata in favorem dantis, sed simplieriter & indeterminata, ut eum expediatur prout iustitia postulauerit, restitutio sint obnoxia, poterit ab aliis quibus in dubio retroacti, in quo distingue oportet inter ius antiquum Digestorum, de quo in l. 2. vers. sed si dedit. ff. de condit. ob turpem caus. & interius nonnum. Authenticorū, de quo in authent. ut litigantes invent. in exordio iuris, &c. circa princ. collat. Nam de iure antiquo Digestorum spectata rei natura danti concedetur.

De Vita, & honestate Cleric. Tit.I.

7

batur actio ad repetendum, quia turpitudo huius dationis versabatur solum ex parte accipientis, non vero ex parte dantis, quippe quod eo tempore non censetur in ea datione indicem corruptisse, & ita nec debatur in liquisse videbatur. vnde succedebat reg. text. in l. i. in fine, & in l. 4. vers. quiesce, ff. de condit. ob turp. caus. At vero ex dicto iure nouo Digestorum nunquam repetitio danti concedi potest, sed minus datum indicem publicum stipendium habenti adjudicetur fisco in foro exteriori, quippe quod supposita hac noua iuris prohibitione condemnante, & excludeente omnem in uniuscum dationem ex quacunque causa iure non permitta iudici factam, iam non est licita, sed turpis haec ratio ex parte etiam dantis, quantumvis ipse a parte rei non intenderit iudicem corruptere, ac ita in particulari celanerit negatiuè finis huius nouae prohibitionis, neque enim ob id cessare debet eadem prohibitory, iuxta text. si intelligendum in l. proflixus, vers. quod quidem, ff. qui & a quibus. Ex quibus ita post gloss. verbo dedi, ad fin. d.l. 2. resoluunt sub hac distinctione Bart. in auth. nouo iure n. 3. C. de pena indic. qui male indic. Salicet. in l. solent. n. 2 in fine vers. hodie vero. C. ed. tit. Bald. in d.l. 2. diff. 90. n. 2. & citati per Farin. in praxi crimin. p. 3. q. 111. n. 111.

6 Limita tamen supradicta ne procedant in munneribus, que iudici data fuerint gratis, & per modum donationis liberalis, seu gratitudinis absque villa ratione pretij, ut quia data sunt ex amicitia, orta etiam contemplatione officii publici indicandi, aut ex gratitudine, & gaudio rei iusti obtenta, vel etiam ut animus iudicis in posterum benenosus redditus ad negotia dantis expedienda similiter secundum institutionem, imo & ad ipsummet negotium ceptum, & adhuc infectum diligenter expediendum intra iustitia limites in favorem ipsius dantis; haec etenim non in vim pretij, sed liberaliter & gratis induci data, non tenetur ipse danti restituere ante condemnationem, nec cuilibet alteri ante illam, vel ante quam ad acquirendum hac dona inhabilis ab aliquaque reddatur, nam itēcēt in his etiam terminis censerri debeat hodie prohibitus index sic accipere, & litigans sic dare, supposita nota & vniuersali prohibitione Authenticonum, de qua supra, & proinde concludi videatur posse & debere iudicem accipientem puniri in foro exteriori, & per sententiam priuati rebus sic donatis; tamen ante illam non incurrit huiusmodi priuationem, nec proinde tenebitur interim in foro conscientia illa restituere, nam in hac acceptance non offendit iustitiam ipsius dantis, quia dum liberaliter & gratis dedit, ut supponimus, consequenter fuit in ea datione, & dominij translatione omnino & perfecte voluntarius, & nullius iniustæ sententia, aut dilatationis metu coactus. Vnde merito hanc limitationem colliges ex traditis per Molin. de inst. tract. 2. diff. 88. sub n. 6. cum feag. & ex n. 15. & diff. 95. sub mun. 22. & ex his, que post Petr. Nau. & Tolet. tradit. Rebello de obli. leg. inst. d. 2. lib. 18. q. 20. n. 2. Iacob. de Graff. in aureis decisi lib. 2. c. 123. n. 15. Lefl. de inst. lib. 2. c. 14. n. 72. post alios Sart. in clavi Regia, lib. 10. tract. 5. c. 3. n. 24. vbi implis confirmat exemplis de actibus virtutum, quos gratis facere tenemus, vel vitorum, que gratis fungienda sunt; & tamen licet in foro conscientia ante legitimam iudicem prohibitionem possumus absque onere restituendi accipere aliquid ab eo, qui nobis id dederit evidenter ex liberalitate per modum gratificantis, vel etiam inuitantis, allientis, & recte disponentis animum nostrum, etiam sub expressa conditione faveundi, vel omitendi ea, quæ gratis facere, vel omittere tenemus;

Circa esculenta & poculenta, ac alia modica munera, sciendum est, quod de iure communi antiqua Digestorum cuiilibet iudici seculari etiam Ordinario dari poterant esculenta, & poculenta, non quidem ab eo expresse, vel tacite petita, sed sibi oblata ex mera liberalitate, & tam exigua ut consumantur intra paucos dies arbitrio prudentis definiendos, iuxta circumstantias tum iudicis recipientis, tum personæ largientis, tum denique rei oblatæ, & similium, dummodo non ab uno, & eodem frequenter offerantur progressu temporis, iuxta text. in l. solent, vers. non vero, ff. de offic. Procons. & in l. plebisito, ff. de offic. presid. cum traditis per Azeued. l. 1. ex n. 17. tit. 6. lib. 3. non recip. Aviles ad c. 1. Prator. ex n. 10. Auendan. ex equeundis mand. lib. 1. c. 2. ex n. 4. Menoch. de arbit. casu s. 17. n. 13. cum feag. in n. 22. Rebuff. ad leges Gallie, tit. de solar. ex n. 4. Iacob. de Graff. d. lib. 2. c. 123. n. 11. Molin. d. tract. 2. diff. 84. n. 1. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 5. c. 28. ad fin. Rebello. d. q. 2. n. 3. Quæ quidem iuria procedunt ex ea ratione, quia non erat verisimile quod propter haec modica munera moveretur amans iudicantis, ut b. ne obseruerat gloss. verbo consumi, in cap. statuum, §. insuper, de rescript. in 6. Graff. Azor, & Rebello. proximè citatis locis.

Postea vero iure nouo Authenticorum in auth. ut & indices sine quoquo suffragio, & scriptum est exemplar in 2. vers. quapropter, collat. 3. fuerunt prohibita huiusmodi etiam munera, itavt iudici nihil sub ratione maneris dari, nec ab eo accipi possit. nisi publicum stipendum non haberet, sic emendato antiquo iure Digestorum in d.l. non solent, vers. non vero, & in d.l. plebisito, ut bene obseruat gloss. pen. ibi, Molin. d. diff. 84. n. 1. vers. obserua, Decian. in tract. crimin. lib. 3. c. 35. tit. qui committant, & quibus modis committantur crimen repandarum, n. 14. in fine, & alij plures citati per Menoch. d. casu s. 17. n. 13. vbi n. 18. refert aliquos contrarium tenentes.

Quod attinet ad ius Canonicum distinguere oportet inter iudices delegatos Summi Pont. & inter iudices ordinarios, etenim quoad dictos delegatos dispositum est in c. statutum, §. insuper, de rescript. lib. 6. ut ipsi dicta solū munera in cibo & potu à partibus spontaneis accipiant, quia scilicet stipendum habere non solent, non quidem quod eorum munera illo dignum non sit ex natura rei, sed potius, quia ins Canonicum in d. §. insuper, & in hoc text. voluit eos in locum stipendi contentos esse sufficienti sustentatione, quam supponuntur habere ex redditibus horum beneficiorum, ut habeant in hoc text. & in hoc etiam themate loquitur d. §. insuper, iuncto princ. eiusdem cap. dum ibid. agit de Legatis Sedis Apost. qui quidem de iure nouo illius text. ut tales esse possint debeat habere dignitates, aut personatus, vel Canonicatus Ecclesiasticalium, obseruant Doct. in hoc text. vbi Panorm. n. 11. Adrian. quodlib. 10. art. 1. ante lit. H. & alij, quos sequitur Molin. d. diff. 84. sub n. 11. & 12. consequenter inferentes quod huiusmodi delegati congruam sustentationem non haberent aliunde ex beneficio, aut redditibus Ecclesiasticis, poterunt aliquid à partibus accipere pro suo munere exequendo. At vero quoad iudices ordinarios Ecclesiasticos, nempe Episcopos, & alios Prelatos, idem est dicendum quod supra, dixi quoad iudices ordinarios sacerdotes de iure Authenticorum, itavt nec ipsa etiam esculenta, & poculenta possint accipere à partibus, nisi in doabus casibus statim dicendis, quippe quod habent pingue beneficium, quod sibi ipsi cedit in stipendum ad sustentanda omnia onera suo beneficio annexa, vnde succedit dicta prohibitio Authentico-

A 4 sum

RABBOA
Ius Can
T O Z 35
GVI
15

8 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

rum, ut bene contra Sylu. verbo index illar. 1. q. 9. & 9. prosecutur Molin. d. disp. 8. 4. sub n. 8. Sayr. in clavi Regia, lib. 1. 2. c. 13. sub n. 18. post gloss. & Panorm. n. 13. in hoc text. & post alios ab eodem Sayr. citatos idem resoluentes, etiam si Episcopus causa litigantium egredetur domicilium, propter etiam idem refutavit Molin. ibid. in indice delegato eiusdem Ordinarii non solum ad universitatem causarum, sed etiam ad causam particularum, sequuntur sententiam gloss. verbo expensas in hoc text. & Syluest. vbi proxime, contra aliam gloss. alter distinguentem verbo moderatas, ante fin. in d. §. in super, & contra Panorm. eam amplectentem d. n. 13. Quod autem attinet ad duos causas exceptos, in quibus Ordinarius Ecclesiasticus conceditur de iure Canonico, ut non obstante dicta generali prohibitione accipiatur a patribus esculentis & poculenta, reperies primum causum in cap. c. 1. cum sit Roman. de simon. vide licet quando consecrant Ecclesiam, & secundum causum habes quando visitant diecensem, ut habetur in cap. c. 1. Apollonius. & in cap. s. opere, & in cap. c. 1. cum m. p. de censib. Concil. Trident. sess. 24. de reforma c. 3. & obseruantur Molin. d. tract. 2. disp. 3. vbi prosecutus causum visitationis, Azot. inst. moral. p. 3. lib. 1. 3. c. 30. Sayr. in clavi Regia, lib. 3. c. 9. n. 31. & sub d. num. 18. Quamvis contrarium, imo quod distincte attendo omni iure Canonico, & civili possit quilibet index Ecclesiasticus, vel secularis, tam Ordinarius, quam secularis accipere licet esculentis & poculenta, quia in dictis iuribus xenia vocantur, intra paucos dies consumenda, crediderit inaduertenter Sayr. alios referens d. c. 12. n. 19.

10. Gratias studeatis litigantibus, &c. Ergo sportula recipi non possunt, de quo vide Roman. sing. 18. Corlett. in sing. 297. verbo sportula. Bouer. sing. 3. n. 8. Soar. de relig. lib. 4. de finiorum. c. 20. n. 16.

11. Et veniales sententiae, &c. Notatur ad hoc, quod veniales sententiae sunt nullae, de quo vide apud Lusitanos, Ordin. Reg. lib. 3. tit. 7. in princ. m. 7. &c. apud Castellanos l. 1. 3. & 24. in fine tit. 22. p. 3. Menoch. de arbitrii causa 343. n. 6. Mench. usus freq. c. 37. Amiles ad c. 1. Pratorum, verbo donat. n. 6. Rebuff. de reprobar. restit. n. 405. Peregr. de iure fisci, lib. 7. tit. 4. n. 5. cum seqq. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 5. collect. 1499. Farinac. in praxi crimin. p. 3. q. 11. 1. n. 197.

12. In gloss. Abstinere, ibi, nisi ubi quis redimunt ius suum, &c. Collige ex gloss. quod dans iudici pecuniam pro conseruatione iuris sui, vel etiam pro redemptione indebita vexationis, non tenetur in aliquo, nec punitur, quia hoc non est malum, nec species mali, ut per Farin. d. q. 11. n. 116. Licitum est enim in foro conscientia litiganti ad redimendam vexationem iudici etiam publicum stipendium habenti dare aliquid temporale, ut pro se iustam sententiam ferat, quando imminent periculum certum, aut omnino verisimilis furorum quod euidentur litiganti iustitia ab eo inducere inique aliquoquin iudicatu praevertat, vel iniuste differatur, cum maiori euidentem detimento, quod quidem ipse alia via evadere non poterat, ita gloss. verbo ille, in d. cap. non sane 14. q. 5. Abb. in presenti, num. 8. Syluest. verbo restituio 2. §. 1. Couar. in reg. pecunatum p. 2. §. 3. num. 1. col. 2. Iacob. de Graff. in iurec. decis. lib. 2. cap. 12. ex n. 1. Menoch. de arbitrii causa 343. num. 8. & 9. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 41. num. 7. Molin. d. tract. 2. disp. 88. num. 2. cum seqq. Sayr. in clavi Regia, lib. 10. tract. 5. cap. 3. num. 6. Less. d. lib. 2. cap. 14. num. 6. 4. Rebell. d. q. 22. man. 4. Farin. d. q. 11. 1. n. 109. quicquid oppositum tenerit gloss. 1. in d. cap. qui recte 11. q. 3. Sot. de iustit. lib. 4. q. 7. art. 1. ad 2. existimantes quod licet iustae possimus petere indeterminate a iudice, & ei dare aliquid temporale, ut iustae iudicet,

tamen turpiter faciemus si ei demus exprimendo determinate, ut pro nobis ferat sententiam etiam instant. Quia quidem sententia non solum vera est in foro interiori, sed etiam in foro exteriori, itavt in eo dans iudici ut supra, repetere possit, ut colligitur ex Abb. d. n. 8. Syluest. verbo index 1. q. 12. primum. 6. Graff. d. c. 12. 3. n. 2. Molin. d. disp. 88. ex n. 2. & disp. 90. sub num. 11. Couar. Menoch. Less. Rebell. & Farinac. citatis locis.

Contra ejus resolutiones non obstat quod alia 14 temedia praeter dictam pecuniae, vel alterius temporalis munera dationem superfine ad redimendam hanc iudicis vexationem, nempe vel appellatio, ac proinde dicta datio necessaria non sit, & consequenter improbari debeat, quia responderetur hac iuris remedia non esse adeo certa in sui exequitione, immo ut plurimam esse in hoc respectu dubia, cum pendent ex arbitraria probationum admissione, & ex aliis que solent cuiuslibet litis dubium eventum reddere, iuxta text. in l. quod debetur 5. ibi, & eveniens executionis posse esse incertus, ff. de pecul. quod cum ita se habeat, ratione consonat ut aliud remedium queratur, quod non ita dubium sit, sed adeo certum ac ipsummet damnum ex iniurate iudicis indubitanter immensum, ut in effectu bene considerans responderet Fr. Emman. d. n. 7. Nec etiam obstat text. in l. 2. vers. sed si dedit, ad fin. ff. de condit. ob turpem causam dum probat quod si litigans dederit iudici, ut pro se in bona causa pronuntiet, confiteretur indicem corruptisse, & ita crimen contraxit, quia responderetur illum text. & eius rationem non procedere in foro interiori, quippe quod in eo non potest confiteri index corruptus saltem ex parte dantis, quando is, qui alias esset iniuste indicatus, modo accepta pecunia indicat pro eo, qui instant causam habet, & ita ab iniurate reducitur ad rectitudinem, videlicet ab iniusta sententia ad instant, & consequenter deniat a formalitate corruptionis, que consilit in eo quod a rectitudine corruptionis deflectat, ut bene eundem text. intelligens respondet Iacob. de Graff. d. c. 12. 3. num. 4. quinimo nec quoad forum exterius idem text. locum habet, quia ratio supradicta in eo pariter locum habet, supposito quod ex circumstantiis externis verisimiliter apparet in his terminis non interuenire corruptionem iudicis, maximè ex parte sic dantis, iuxta tradita per Molin. d. disp. 89. in fine, vbi proxime hanc extentionem deducit per epix. eam, ex mente eiusdem text. & cuiuslibet alterius legis, quantumvis vniuersitatem prohibentis quamlibet munerationem factam iudici, vel cuiuslibet alteri publico officiali, & quidem merito, nulla enim lex humana in dubio intendit, immo nec potest tollere defensionem necessitatis iure naturali omnium concessam, iuxta notata in c. 1. per text. ibi, de causa posse. qna sane defensione virtutile, qui ad redimendam vexationem in supradictis terminis indicem muneras, ut bene aduerterit Sayr. in clavi Regia, lib. 10. tract. 5. c. 3. sub n. 10. col. 2. sub versatio est.

In ead. gloss. ibi, Semper tamen presumitur esse matum. Notatur ad hoc quod quando pecunia, vel aliud munus datur iudici simpliciter, non expressa causa dationis, in dubio, dum aliud legitime aliunde non apparuerit, presumitur datum iudici in malum, id est, non esse datum pro redimendam vexationem, sed potius pro iudice corruptendo, & sollicitando ad sententiam ferendam pro ipso dante, ut per Farin. in praxi crimin. p. 3. q. 111. n. 117. iuncto n. 105. & 108. inde concludens sic dantem non posse repetere.

In gloss. Reproberar, vltim. ibi, si autem fuerit 16 sententia arbitrii, tenet. Notatur ad hoc quod venialis sententia

De Vita, & honestate Cleric. Tit I.

9

sententia arbitri, est valida, vt per Camill.Borrell.in summa omnium decis. tit.6,n.384, quem refert parens meus in comment. ad Ordin. Reg. Lust. lib.3. tit.75,in princ.n.7,in fine.

C A P. Deus, qui. XI.

R eligiosi diversi habitus missi ad prædicandum de R nouo conuersis, ne populi scandalizantur, debent accipere communem, & honestum habitum, vt sint conformes. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam.Ian. Andr. Imol. Anan.Host. Henric.Anch.Butr.Panorm. Joan. à Capistrano, Viu. in ration. libri 3. iuris Pontif. pag. 8. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 355. remissione Ximen. in concord. p. 2. refertur ab Ant. Aug. collect. 3. Decret.lib.3. tit.1.c.2.

S V M M A R I V M .

- 1 Ludi theatrales etiam pretextu consuetudinis in Ecclesiis, vel per clericos fieri non debent.
- 2 Ludi theatrales, seu representationes in Ecclesiis fieri non debent.
- 3 Clerici non possunt personatorum habitum suscipere, vel larvis se regere.
- 4 Laicus vtrius causa ludibrij ueste religiosa virorum, aut mulierum, peccat mortaliter, & grauius punitur.
- 5 Index Ecclesiasticus punire potest sacerdotes induentes habitum regularium in ludibrium.
- 6 Representationes facere possunt clericis rerum piarum, & solemnitatibus Fidei nostræ.

C A P. Cùm decorem. XII.

Ludi theatrales non debent fieri in Ecclesia, nec per clericos sacros, nec obstat consuetudo, quia est corruptela inquinans honestatem Ecclesiæ. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Joan. Andr. Imol. Anan. Host. Henric. Anch. Butr. Panorm. Bald. Joan. à Capistrano, Viu. in ration. libri 3. iuris Pontif. pag. 8. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 355. remissione Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. Aug. collect. 3. Decret.lib.3. tit.1.c.4.

Ludi sunt in Ecclesiis, &c.] Notatur ad hoc, quod ludi theatrales, sine representationes in Ecclesiis fieri non debent, vt per Nau. in tract. de oratione, c.5,n.25. Zerol. in praxi Episc. p.1. verbo representationes, Fru. & Bisbe in tractado de las comedias, c.3, fol. 13.

Theatrales.] De ludi amphitheatralibus & scenicis agit Illufr. D. mens Roderic. à Cunha in comment. ad cap. præterea 3,n.1. dis. 51.

Monstra larvarum.] Vide Peres in libello quem scripsit contra las mascaras, id est, aduersus eos, qui cauatos cortices, (vt vocat Virgilii) ori admouent, ac larvæ in publicum exequunt, Greg. Lop. l.3. verbo vespiduras, tit.12. p.5.

Verum etiam in aliquibus, &c.] Notatur ad hoc, quod clerici non possunt perlonatorum habitum suscipere, vel larvæ se regere, vt per Petr. Greg. Syntagn. iuris lib.59,c.11.Lambert. de iure patr. lib.2. p.2.q.9.art.26. n.5.Paul. Comit. respons. moral. lib.6.q.8. Bellet. disquis. cleric. p.1. tit. de disciplina cleric. §.23,n.7. Ioculatores enim, & representantes in scenis pretio recepto seu causa quaestus, dum se in arte assueferint, sunt infames, & non possunt promoueri ad Ordines, vt per

Greg. l.5. verbo iuglar. tit.7. p.6. Fru. & Bisbe d. tract. de las comedias, c.12. vbi ad longum quod officium representandi vtroque irre ab antiquis pro vili, & infami habicium est. Nec etiam licet clericis interesse comedii cum spectatores suo accessu & praesentia causam afferant scenicis turpis agendi, insuper quia elargiri pecunias histrioibus immane flagitium est, Petr. Gulman. in lib. bries del honesto trabajo, discurso 6. §.7. Paul. Comit. respons. moral. lib.5. q.11.n.8. cum seqq. vbi ex n. 1. probat comediarum impudicarum auctores mortiferi crimini esse reos. Verum si comedias audiuntur ob solam vanam curiositatem absque periculo probabili lapsus, etiam res turpes represententur, & modus representandi sit turpis, ego puto non esse peccatum mortale, cessante scandalo, quod existimo modo non esse, quia frequentissimum est clericis comedii interest, ita Fr. Emman. in summ. tom.3.c.71.n.1.Ian. Salas in 1.2.tom.2.tract.13. dis.6. scil. 24.n.165. Lorca in p.2. tom.2. dis.28. de peccatis memb.3.vers. ex dictis, in fine, Paul. Squill. de oblig. sacerd. p.2. n.45. Sanchez de matrim. lib.9. dis.46.n.41. Bonacini. in similis tract. q.4. punt.9.n.22.

in gloss. Monstra larvarum, ibi, prohibitum est etiam causa ludibrii vii habitu monachali, vel alio religioso, &c. Notatur ad hoc, quod saecularis ueste religiosa virorum, aut mulierum causa ludibrii, vel vituperij, peccat mortaliter, & grauius punitur, vt per Fr. Emman. quest. Regul. tom.2. q.76. art. 1. Fru. & Bisbe d.c.3. fol. 18. Bellet. d. §.13. n.10. Vide potest Index Ecclesiasticus punire saeculares induentes habitum Regularium in ludibrium, seu per iocum, vt in comedii, theatris, & huiusmodi, idem Bellet. d. p.1. tit. de fauore clericorum reali, §.5.n.98.

In ead. gloss. ibi, Non tamen hic prohibetur representare, &c. Notatur ad hoc quod Clerici facere possunt representationes rerum piarum, & solemnitatum Fidei nostræ, vt Passionis Domini nostri Iesu Christi, vita aliquicui Sancti, & illis interest, vt per Abb. hic n.1. Lamberti. d.att. 26.n.6. in fine, Bellet. d. §.23.n.94.

S V M M A R I V M .

- 1 Clerici debent continere, & castè viuere.
- 2 Clerici templum, & vas Domini, ac Sacrae vestes ritus Sancti esse debent.
- 3 Sodomitarum Clericorum pœna que, remissione.
- 4 Concubinarij pœna que, remissione.
- 5 Suspensionem violans celebrando Diuina, deponeamus est à beneficio, & officio.
- 6 Suspensus ex delito violando suspensionem per exercitum solemne maioris Ordinis, à quo est suspensus, fit irregulatus.
- 7 Greci Sacerdotes uestentes matrimonio ante Ordines initio minime peccant.
- 8 Pœnam pecuniariam Ecclesiasticus index imponere nequit.

C A P. Vt Clericorum. X III.

C letici, præsertim in sacris, castè viuere debent, abstinendo se à libidinis viti, præsertim illo, propter quod venit ira Dei, & peccantes puniri debent canonice pro qualitate delicti, & si ob hoc peccatum suspensus præsumperit celebrare diuina, spoliatur Ecclesiasticis beneficiis, ac perpetuo deponatur: & Prelati qui præsuplent tales peccantes sustinere, maxime intuite pecunia, vel alterius commodi temporalis, puniri debent pati poena, & clerici, qui habent coniugem, si peccant, grauius puniantur. Col-

ligunt

PARBOSA
Iñus Can
10.2.35
GVI

10 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

lignunt ex Ordinat. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imola. Anan. Hostiens. Henric. Anch. Butr. Panormitan. Bald. Ioan. à Capistrano. Vitian. in ratione lib. 3. iuris Pontif. pag. 9. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 356. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. defumit ex Concil. generali Lateran. sub Innocent. III. cap. 1. & referatur ab Anton. Augustin. collect. 4. Decretal. lib. 3. tit. 1. c. 2.

2. *Castè vivere studeant, &c.*] Cum enim Clerici tempulum, & vas Domini, & Sacramentum Spiritus sancti esse debeant, diei indignum est eos cubilibus, & immunditiis defuiri. Paul. ad Roman. 13. Non enim vocauit nos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem, idem Apost. 1. ad Thessalon. 4. nam qui ambulator in via immaculatus, inquit Deus per David, hic mihi ministrabit. Psalm. 100. cum aliis quamplurimis vtriusque Testamenti, ac SS. Patrum auctoritatibus, quas adduco de officio, & potestate Episcopi, part. 1. tit. 2. gloss. 8. & latè Carol. de Graffis de affectib. cleric. in prelud. n. 25. Pet. Crefpet. in summ. Cathol. Fidei, verbo castibaris, col. 4. vbi per cap. Episcopos dist. 31. obseruat quod qui diuinis interuenient, continentis esse oportet. De virtute castitatis lac. D. Thom. 2. 2. 9. 1. 51. art. 1. cum seqq. latè Lessius de iustit. lib. 4. c. 2. dub. 1. 3. Vnde deducitur male Panorm. in cap. cum olim n. 4. de cleric. coning. docuisse confutum iri Ecclesiæ si generali statuto caueretur vt clericis nolenti continere liceret ad nuptias conuolare, cuius dictum meritò reprehendunt Sot. lib. 7. de iustit. 9. 6. art. 1. in fine, Azor. iustit. moral. p. 1. lib. 1. 3. c. 1. 3. 4. 5. Sanch. de matrim. lib. 8. dist. 8. n. 3.

3. *Propter quod venit ira Dei, &c.*] De pœnitis Clericorum Sodomitæ crimen committentium, egi latè ad cap. Clerici, de excess. pral. pag. 2. 2.

4. *Incontinentia vita, &c.*] De pœnitentia Clerici concubinarij dixi commodius ad cap. sicut 4. & ad cap. verstra 8. de cohabitac. clericorum, & mulierum.

5. *Si quis igitur, &c.*] Notatur ad hoc quod, violans suspensionem celebrando Divina, deponebund est non solum à beneficio, verum etiam ab officio, vt per Valer. Reginald. in praxi fori pan. lib. 3. 2. præc. 2. n. 3. 2. Nam suspensus ex delicto violando suspensionem per exercitium soleme maioris Ordinis, à quo est suspensus, fit irregularis. Nau. in man. c. 27. n. 103. Valent. tom. 4. dist. 7. q. 18. punto 1. Sayt. de censur. lib. 4. c. 6. n. 2. & alij, quos refert Bonacini. cod. tract. de censuris dist. 3. q. 6. punt. 5. n. 5.

7. *Qui autem secundum regionis, &c.*] Et ideo Sacredotes Graci utentes matrimonio ante Ordines initio, minimè peccant, vt per Sanch. de matrim. lib. 7. dist. 28. n. 6.

8. *Obstanta pecunia, &c.*] Ergo Ecclesiasticus iudex pecuniariam pœnitentiam imponere nequit, de quo vide Con. lib. 2. var. cap. 5. num. 9. Clar. lib. 5. 8. fin. p. 80. n. 4. Illud tamen verum est intenta noua dispositione Concilij Trid. scilicet 25. de reform. c. 14. vers. que fabricce. Episcopum debere multicas pecuniarias, eo ipso quod ex æde fuerint; piis locis assignare, ac proinde non possit portionem aliquam, etiam in minima parte, Vicario pro sua mercede limitare, & minus Camera sua Episcopali applicare, non obstante contraria consuetudine, prout resoluunt Sbroz. de officio Vicarii in addit. lib. 2. q. 1. 43. Quarant. in sum. Bullarij verbo pecuniarie, Pialec. in praxi Episcop. p. 26. 4. n. 97. in princ. Galet. in margarita casuum conscientie, verbo parva 1. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 349. in 1. edit. alias resol. 300. n. 3. in 2. edit. Ego ipse de officio, & potest. Episcop. p. 3. alleg. 107. n. 19. Vbi tamen Episcopus amodum pauper esset, eas sibi assumere poterit, se-

cundum Molles. in comment. ad consuet. Neapol. p. 4. q. 6. 4. sub n. 14. Aloys. Ricc. d. resol. 307. num. 3. verific. limitata.

S V M M A R I V M.

1. Clericus à crapula, & ebrietate non se abstineat, ab officio, & beneficio est suspendendus, & n. 2.
2. Ebrietas quanta mala gignat, ostenditur.
3. Suspendendus ab officio, vel beneficio est, qui ad potus æquales potatores obligat.
4. Sponsor facta inter duos, ut qui plus potauerit prestat centum, non valet.
5. Iudicis electio est in pœnis alternativis, quando ad illam, vel etiam ad neminem verba diriguntur.

C A P. A crapula. XIV.

Clerici, à crapula, & ebrietate abstineant, nec incitetur quisquam ad bibendum, nec tenetur obligationem exequi de sumendo potus æquales, & qui sit culpabilis in prædictis, & a superiori monitus non satisfacit, ab officio, & beneficio suspenditur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Henric. Anch. Butr. Panorm. Bald. Ioan. à Capistrano. Vitian. in rationale libri tertij iuris Pontif. pag. 10. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 356. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. defumit ex Concil. Lateran. sub Innocent. III. c. 1. 5. referatur ab Anton. Augustin. collect. 4. Decretal. lib. 3. tit. 1. cap. 3.

Hanc eandem conclus. ex hoc text. desumunt Trot. de vero & perfetto clero lib. 2. c. 59. Menoch. de arbit. casu 40. n. 4. Camil. Borrel. in summa omnium decis. tit. 1. a. 2. 27. Farin. fragm. crimin. p. 1. lit. C. n. 24. 6. Et hinc confutem inebriari minime posse facit. Ordinibus insigniri, probant cap. Episcopos, aut Presbyter. 35. dist. Rebuff. in praxi benef. p. 2. tit. de clericis ad sacros Ordines male promotis, gloss. 4. n. 8. Salzed. Bernard. c. 80. lit. A. vers. unde, Cened. ad Decret. collect. 33. n. 4. Farin. d. lit. C. n. 25. 2. nam vinolentum Sacerdotem, & Apofolos damnat, & vetus lex prohibet, cap. vi. vinolentum 35. dist. quia multæ ebrietate mala gignuntur, auferit enim memoriam, diffusip. senilium, corrumpit sanguinem, obtundit visum, infirmat nervos, obtrubat auditum, onerat cerebrum, resoluti viscera, balbutit linguam, confundit intellectum, enerat, & fecidat corpus, omnia membra debilitat, exhaustum substantiam, secreta pandit, libidinem prouocat, paxas excitat, prout hac, & multa alia refert Menoch. d. casu 40. 4. à princip. Farin. d. lit. C. n. 25. 3. Salzed. ad Bernard. d. c. 80. Lessius de iustitia lib. 4. c. 3. dub. 3. n. 13. cum seqq. Fr. Emman. queſt. Regular. tom. 2. q. 36. art. 1. Aldrete de religiosa disciplina tuenda, lib. 2. c. 1. 5. à n. 39. Bellet. disquisit. Clerical. part. 1. tit. de disciplina clericali, §. 2. 2. à n. 13. Campanil. in diversorio iuris Canonici, rubr. 4. num. 3. cum seqq. & alij, quos refert in pœni. de officio, & potestate Episcopi, p. 1. tit. 2. gloss. 1. n. 6.

Vnde illum abusum, &c.] In Concilio Lateranensi. de quo in hoc text. Innocent. III. abolendum decrevit illum abusum, quo in quibusdam partibus ad potus æquales suo modo obligant potatores, & ille iudicio talium plus laudatur, qui plures inebriat, & calices fœcudiiores exhaustit, præcipiens eum, qui super his se culpabilem exhibuit, nisi a suo superiori commonitus satisficerit, ab officio, vel beneficio esse suspendendum, refert Bellet. d. §. 2. num. 3. 2.

De Vita, & honestate Cleric. Tit. I.

11

de quo vide quid dicant Rebuss. ad l.43. de verborum signif. pag. mibi 234. Less. d.c. 3. dub. 4. n. 31. cum seqq. Camil. Borrel. d. tit. 11. n. 31. Vnde non valet sponfio facta inter duos, vt qui plus potamerit, centum praestet, de quo vide Strach. de mercat. tit. de sponfion. p. 4. in cap. finge, vers. item quero n. 1.

In glo. Vel beneficio, ibi, hoc relinquitur arbitrio superioris, &c. Collig. ex gloss. superioris arbitrio relinquui, quando clericus à capula, & ebrictate non abstinui, ab officio, vel beneficio sit suspendendus, vt stimes ab officio, vel beneficio sit suspendendus, vt per Menoch. de arbitrii, casu 404. n. 4. Gutier. canon. lib. 2.c. 4.n. 63. Soar. de censur. diffr. 2. scđt. 2. n. 22. Notatur ad hoc, quod in peccatis alterius electio est iudicis, quando ad illum, vel etiam ad neminem vetba diriguntur, vt per Nauar. in cap. confidere, §. ponat, de penit. diffr. 5. n. 12. Anton. Gomez tom. 3. var. c. 1. n. 39. Menoch. de arbitrii, lib. 1. q. 9. 4. Cened. ad Decret. collect. 59. n. 4. Felin. in cap. inter ceteras ex n. 6. & ibi Dec. à n. 9. de rescript. Sayl. in clavis Regia, lib. 3. c. 8. num. 14.

S V M M A R I V M.

- 1 Clerici debent abstinere à negotiis, personis, locis, ludis, vestibus in honestis, & ornatu minus honesto, & habitu honesto.
- 2 Clerici nimis, ioculatoribus, & histriobus intendere non debent.
- 3 Clerici in sacris constituti an peccent mortaliter, si comedisi interfici, ostenditur.
- 4 Tabernas intrare non licet clericis, nisi sint in itinere, seu in peregrinatione.
- 5 Ludere ad aleas, & taxillos non licet clericis.
- 6 Mala ex ludo prouenientia reveretur.
- 7 Ludus, qui consistit in ingenio, aut virtute corporis, clericis est permisus.
- 8 Scacchorum, sine latrunculorum ludus clericis non est prohibitus.
- 9 Scacchorum ludus quare literatis non conueniat, ostenditur.
- 10 Perna apposta ludentibus, an comprehendat etiam ludum spectantes, remissiu.
- 11 Corona in clericis quid significet, ostenditur.
- 12 Habitus clericorum quis propriè dicatur, ostenditur.
- 13 Color rubens permittitur tantum Cardinalibus, & viridis Episcopis.
- 14 Annulos deferre clericis non licet, nisi quibus conuenit ratione dignitatis.
- 15 Clericis quoad panam inhabilitatis pro obtinendo beneficio nulla requiruntur monitio, bene tamen quoad priuationem beneficiorum obtentorum.
- 16 Perditum in alea an possit reperi, remissiu.
- 17 Vendens rem suam in ludo non tenetur de enictione.

CAP. Clerici. ij. XV.

Clerici non debent exercere officia, vel commercia secularia, maximè in honesta, nec debent intendere nimis, ioculatoribus, & histriobus, aut ad aleas, & taxilos ludere, vel talibus ludibus interesse, tenetur habere coronam, & tonsuram congruentem, & diligenter se exercere in exercitis Ecclesiasticis, & aliis bonis studiis, necnon deferre clausa indumenta defunper, que non sint nimis longa, vel brevia. Item non debent vti pannis cubebis, vel viridibus nec manicis, aut solutaribus consututis, frenis, sellis, pectoralibus, calcariis deauratis, aut aliam superfluitatem

gerentibus; nec gerere debent cappas manicas in Ecclesia sua ad Officium diuinum, etiam, qui sunt in sacerdotio, vel dignitate, nec alibi, nisi ob timorem licet habitum transformare, non ferant fibulas, nec corrigias cum auro, vel argento, nec annulos nisi sint in dignitate. Pontifices in publico, & in Ecclesia non deferant indumenta linea, nisi sint Monachi, qui debent ferre habitum monachalem. Palliis diffibulati non vtantur in publico, sed vel post collum, vel ante pectus hinc inde connexis. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Joan. Andri. Imol. Anan. Host. Butr. Henric. Panorm. Bald. Joan. Capistrano. Vinian. in ration. lib. 3. iris Pont. pag. 10. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 356. temissiu Calaf. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. desummit ex Concil. Lateranen. sub Innocent. III. c. 16. & refertur ab Ant. Aug. collect. 4. Decret. lib. 3. tit. 1. c. 4.

Mimis, ioculatoribus] Notatur ad hoc quod Clerici mimis, ioculatoribus, & histriobus intendere non debent, vt per Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de disciplina clericali, §. 23. n. 3. tales enim vti infames ad clericatum promoveri non possunt, cap. maritum 33. diffr. c. 1. §. 1. diffr. cap. pro dilectione, de confite. diffr. 2. l. 1. vers. qui aris, ff. de his, qui mor. infra. Alphons. de Mendoza. in quodlibet. q. 9. n. 12. latè Petr. Gusman. in lib. bienes del honesto trabajo, diffr. 6. §. 6. Sayl. de censur. lib. 7. c. 10. n. 8. Bellet. tit. 1. de disciplina clericali, §. 10. num. 17. & 18.

Vtrum autem Clerici Sacris constituti peccent mortaliter, si comedisi intersint ob solam vanam curiositatem absque periculo probabili lapsus in aliquod peccatum mortale: questio est non contemenda, in qua Sanch. de matrim. lib. 9. diffr. 46. n. 4. responderet non peccare lethali censorante scandalum, quod hodie cessare credit, cum frequentissimum sit Clericos illis interesset: non obstante prohibiciones sacrorum Conciliorum, & utrinque iuris Canonici, & Civilis, ne clerici in Sacris constituti comedisi, & scenis intersint, de quibus latè Fructuof. Bisbe en el trattato de las comedias, c. 14. & 15. quia si credamus Innoc. in presenti, nun. vnico, sunt tantum de honestate: vel (quod verius videtur) dicendum est cum Caiet. in suo verbo clericorum peccata, ad fin. non obligare sub mortali censoribus scandalis, & contemptu.

Et tabernas prouersi entet, &c.] Notatur ad hoc quod clericis tabernas intrare non licet, nisi sint in itinere, seu in peregrinatione, vt per Jacob. de Graff. in aureis decr. p. 2. lib. 3. c. 8. m. 9. & 10. Ant. Ricc. de iure personarum extra premium Ecclesia exist. lib. 8. c. 7. n. 15. Vgl. de potest. Episc. c. 13. §. 29. latè Bellet. d. tit. de disciplina cleric. §. 20. a princ. vbi n. 15. dicit quod sicut vitium frequentandi tabernas reprehenditur in clericis, ita nec est laudabile in secularibus; carponarum enim institutio non fuit voluntatis causa, sed necessitatis l. lietur gratis, §. in faecum, ff. naus. caup. fabul. sed iam hodie tabernas sunt loca, & fomenta intemperantiae, & incontinentiae, l. qua in adulterium in princ. & ibi glos. C. ad legem Iul. de adulst. l. Athlas. §. ait pretor, ff. de his, qui notantur infamia, l. palam, §. si qua canponam, ff. de ritu nupt.

Ad aleas, & taxillos non ludant.] Notatur ad hoc quod Clericis ad aleas, & taxillos ludere non licet, ve per Paul. Comit. responf. mor. lib. 1. q. 9. 10. Camil. Borrel. in sum. omn. decr. tit. 11. de vita & honestate cleric. n. 33. Aldrete de religiosa disciplina tuenda, lib. 2. c. 16. §. 3. n. 17. Fr. Enman. q. Regul. tom. 2. q. 37. art. 1. latè Carol. de Graffis de effectib. cleric. effectu 2. 2. Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de disciplin. cler. §. 24. Farin. in prassi crimin. p. 3. q. 109. n. 9. 2. cum seqq. Molin. de instir. tr. 2. diffr. §. 12. vers. quod vero, illustriss. D. meus Roder. à Cunha in comment.

RA BBO SA
In Ius Can
T O. 2. 35.
GVI

12 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

⁷ comment. ad c. 2. disp. 45. n. 1. cum seqq. & habetur in Concil. Trident. scilicet 22. de reforma. i. & scilicet 23. etiam de reforma. i. 12. & apud Castellanos l. 57. tit. 5. p. 5. Ex ludo enim plura inconvenientia nascentur, quae recenset Athid. in cap. Episcopus, n. 2. 35. disp. Primum, desiderium lucrandi, & sic est cupiditas, quae est radix omnium malorum. Secundum est voluntas spoliandi proximum, & sic rapina. Tertium visura quoque consideratur. Quartum multiplicata mendacia, & verba obscena, otiosa, & vana. Quartum blasphemia, & ita heres. Sextum corruptio maxima plurimorum, qui ad ludum videndum, & concupiscendum conuentiunt. Septimum scandalum bonorum. Octavum contemptus prohibitionis sanctae Matris Ecclesie. Nonnum amissio temporis, & facultatis. Unde P. Ribaden. in vita B. P. Francisci de Borria, cap. 5. dicit in ludo tria preiota amitti, tempus scilicet, pecuniam, & devotionem, ac saepè conscientiam.

⁷ Ludus tamen, qui consistit in ingenio, aut virtute corporis clericis est permisus, vt per Patid. de Puteo in tract. de ludo, num. 1. 2. Cost. ead. tract. num. 1. 5. art. 2. Farin. d. quast. 109. num. 103. & 106. Bellet. d. s. 4. num. 3. & 9. vbi num. 15. intelligit, modò non ludat in publico.

⁸ Scacchorum etiam, siue latrunculorum ludus non est clericis prohibitus, vt per Abb. hic n. 4. vers. ex hoc intellectu, & n. 12. vbi etiam Iean. Andr. n. 1. 3. & Buttr. vers. Iudicemin. Cost. d. tract. n. 2. 5. in fine, vers. quod autem ludus, & n. 26. ante finem, art. 2. Vin. tom. 1. commun. opin. lib. 3. tit. 29. n. 3. in princ. pag. 430. Farin. d. q. 109. n. 114. Comitol. d. lib. 1. 7. 9. 1. Bellet. d. s. 2. 4. n. 7. vbi n. 10. intelligit modò ludatur causa recreationis, & non causa voluntatis, aut anaritiae, vel cupiditatis, & n. 15. etiam dummodo non distrahit a Diuinis propter longum tempus, quod tali ludo conteritur.

⁹ Qui quidem latrunculorum ludus licet ingenio constet non multum tamen literatis hominibus conuenire abitramur, quod menteri iam literarum studiis fatigatum recreare magis cessatione, & quiete, quam noua meditationis labore granare oporteat, vt etiam admittit loan. Baptista Fin. de regulis iuris homil. 2. 2. in fine.

¹⁰ Nec huicmodi ludis intersint.] Ergo pena apposita iudicibus comprehendit etiam ludum spectantes, de quo vide Thom. Bonifig. de iustis negotiis. tract. de ludo, c. 3. Auil. ad cap. prætorum, verbo n. tableros, num. 2. Azened. l. 2. n. 32. cum seqq. tit. 7. lib. 8. noua recip. Rebello. de obligi. iustitie, p. 2. lib. 1. 2. quast. fin. n. 6. Aldrete de religiosa disciplina tuenda, lib. 2. c. 16. §. 3. num. 2. 4. Farin. d. q. 109. n. 4. & 35. de participante. Plures Doctores de ludis agentes, citauit, aliaque circa hanc materiam non contemnda dixi ad cap. inter dilectos, de excessib. Prelat.

¹¹ Coronam, & tonsuram habeant congruentem.] Vide Bellet. d. art. de disciplina clericali, §. 16. num. 1. Competit namque clericis rasura, & tonsura in modum corona, quia corona est signum regni, & perfectionis, cum sit circularis carens angulo in signum carens tertia fordm, quia vbi angulus est, ibi fordes inueniuntur, nam semiperflos, & alios virtutibus regere & foribus mundare debent, & sic in Deo regnabunt, cap. duo sunt 12. q. 1. gloss. verbo tonsuram, in Clem. hoc tit.

¹² Deferant desuper indumenta, &c.] Quis propriis fit Clericorum habitus nullibi determinatur, vt dicit gloss. pen. in Clem. 1. de elect. nisi quod nimia brevitas, & longitudi reprobatur in prelenti; quare honestas vestium clericalium ponderabit ex consuetudine, & ysu viuis cuiusque regionis, vt aduertit gl.

hic verbo, deauratis, quam referunt, & sequuntur plures Doctores, quos cito in meo tract. de offic. & potest. Episc. p. 2. alleg. 9. n. 2. vbi num. seqq. late de hac materia, & Motu proprio Sixti V. contra clericos non incidentes in habitu, & tonsura: & ex Doctoibus per me citatis commando Fr. Hieron. Roman. de Repub. Christiana, lib. 3. c. 13. Menoch. de arbitr. casu 39. 2. Quarrant. in sum. bullarij, verbo habitus clericali, Azor. infit moral. p. 2. lib. 7. c. 14. Carol. de Graffis de effectibus cleric. in prelud. n. 27. Thom. Valaf. alleg. iuris tom. 1. alleg. 1. 0. Guid. Pancirola in thes. var. lech. lib. 1. c. 21. Camil. Borrel. d. s. 1. n. 39. & 40. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 4. 6. n. 6. addo Ant. Ricc. de iure parorum extra gremium Ecclesiæ existent. lib. 7. c. 6. a. n. 1.

Pannis rubis, aut viridibus, &c. Rubens enim co-¹³lor permititur solum Cardinalibus, & viridis Episcopis tantum. Menoch. d. casu 39. 2. n. 12. Scacc. de iudic. p. 1. c. 11. n. 8. 5. & 8. 6. Carol. de Graffis in d. prelud. n. 27. quos refero ego ipse d. alleg. 9. n. 6.

Sed nec annulos, &c. Notatur ad hoc, quod Clericis ¹⁴ annulos deferre non licet, nisi quibus competit ex officio dignitatis, vt per Abb. hic n. 4. vers. nota, & n. 7. Bellet. d. tit. de disciplina clericali, §. 16. n. 22. Isidor. Mofcon. in tract. de maiest. militantis Ecclesiæ, lib. 1. p. 2. 6. 2. vers. annulos etiam, Carol. de Graffis de effectibus cleric. effectu 41. n. 1. vbi n. 2. dicit Doctores, vel in aliqua Ecclesiastica dignitate constitutum posse in eius manibus deferre annulos.

In gloss. Ad alea, ibi, sed videretur quod primò sit ¹⁵ ad novendius, &c. Notatur ad hoc quod clericis, quoad paenam inhabilitatis pro obtinendo beneficio nulla requiritur monitis, quoad vero priuationem beneficiorum obtentorum monitus requiritur, vt per Menoch. de arbitr. casu 39. 2. n. 3. Farin. d. q. 109. n. 9. 5. Molin. de infit. tract. 2. disp. 4. 12. quod vero, ad fin. Illustr. D. mens in comment. ad d. c. 1. n. 5.

In ead. gloss. ibi, Sed minquid potest repeti quod perdi-¹⁶ tur in alea, &c. Vide Azened. l. 2. n. 76. cum seqq. & n. 9. 3. tit. 7. lib. 8. noua recip. Thom. Bonifig. d. tract. de ludo, c. 7. n. 12. & 13. Sayt. in clavi Regia, lib. 1. 1. 6. 1. 3. & n. 14. Rebello. d. lib. 1. 2. 9. 2. n. 2. Bertachini. verbo ludi, n. 18. & 19. Molin. tr. 3. disp. 5. 1. 4. Guriel. de iuram. confirm. p. 1. c. 5. 3. n. 1. & 2. cum seqq. Zerol. verbo ludi, Valer. Reginald. in praxi fori paenit. lib. 10. n. 38. 5. cum seqq.

In ead. gloss. ibi, Et si quis existens in alea, &c. Notatur ad hoc, quod vendens rem suam in ludo non tenetur de evictione, siue venditio facta sit collutori, siue alteri extraneo, l. 2. §. 1. ff. quarum rerum actio non detur, Farin. d. q. 109. n. 209. Parens mens in comment. ad Ordin. Regiam Lusit. lib. 5. tit. 8. 2. in princ. n. 3.

S V M M A R I V M .

1 Clericus, qui tertio monitus à negotiationibus sacularibus non abstinet, interim perdit quod bona privilegiorum clericale.

2 Clericus negotiator & artifex, qui post trinam moritionem sui Episcopi deliquerit in negotiatione, & artificio, quod exercet, potest commeniri coram iudice laico, & ab eo puniri in rebus negotiationiis, sed non ad paenam corporalem.

3 Clerici debent se abstinere à negotiationibus sacularibus.

4 Clericus negotiator, ut amittat privilegia, trinum monitio precedere debet.

C A P .

De Cohabitatione Cleric. &c. Tit. II. 13

C A P. Ex literis. X V I. & fin.

Innoc. III.

1 Clerici exercentes sacerularia negotia, si ter moniti non resipiscant, non gaudent priuilegio Clericalis sed subiacent statutis, & consuetudini patriæ, & hoc in facultatibus tantum, nam in illis ipso facto remittunt priuilegio Clericali. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Henric. Anch. Butr. Panorm. Bald. Ioan à Capistrano. Vnu. in rationib. 3. iur. Pont. pag. 1. Alagon. in compend. iur. Canon. pag. 557. remissione Casal. in amot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2.

2 Collige ex text. Clericum negotiatorum, & artificem, qui post triann. monitionem sui Episcopi deliquerit in negotiatione, & artificio, quod exercet, posse conueniri coram iudice laico, & ab eo puniri in rebus negotiationis, sed non ad pœnam corporalem. Ut per Bertachin. de Episcopo. p. 1. lib. 4. n. 96. de gall. p. 3. n. 2. Aufier. in tract. de potestate iudic. laici super personas Eccles. regul. 1. fallent. 16. n. 24. Carol. de Grassis de effectu cleric. effectu 1. n. 844. vbi n. 845. intelligit in concernentibus negotiationiis, non in reliquis. Umbrian. in tract. de indic. Regni. in pref. n. 41. Cedula Decretorum collect. 37. n. 2.

3 Sacerularibus negotiationibus, &c.] Notatur ad hoc, quod Clerici debent se abstinere à negotiationibus sacerularibus, ut per Bellet. disquisit. clerical. p. 1. tit. de disciplina Clericali. §. 21. n. 2. Filunc. tom. 3. tract. 4. c. 6. n. 138. Vtum autem Clerici, siue Religiosi, qui sunt in Brasiliæ regione, & in India Orientali, dilationi, & confraternione Ecclesia nanantes, qui que ad suam congruam sustentationem multis rebus indigent ex Hispanis ad eos mittendis, possint mittere suas merces in Lusitaniam vbi plus valent, vt ex pretio necessaria illis mittantur? Affirmat Melin. de iustit. tract. 2. diff. 342. Subdique nihil in huiusmodi negotiatione sacris Canonicis contrarium contineri, dummodo nihil mercium, quam ad emenda in Lusitania necessaria mitatur; quare cum ex negotiatione Ecclesiasticis non illicita, tributum non debeatur, vtique inquit Molin. neque ex mercibus ita missis, neque ex illarum pretio tributum nullum debetur. De Clericis negotiatoribus, & que negotiations illis permisæ sint, vide Læl. Zech. de Republic. Ecclesi. tit. de clericis, vers. 47. Thom. Valase. allegationum iuris tom. 1. allegat. 44. n. 13. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. q. 53. Lazarte de decima vendit. c. 19. n. 18. Flores de Mena variar. lib. 2. q. 21. n. 174. cum seqq. Gonzal. ad reg. 8. Cancillarie. gloss. 56. num. 10. Marc. Anton. Genuens. in praxi Curia Archiepiscop. Neapolitan. cap. 6. 2. Cur Philipp. part. 2. lib. 1. cap. 1. num. 20. Bellet. dicto §. 21. Carol. de Grassis effectu 6.

4 Si tales tertio à te moniti, &c.] Notatur ad hoc, quod tria monitio debet præcedere, vt Clericus negotiator amittat priuilegium, ita Strach. de mercat. p. 3. n. 8. & 9. Camil. Borrel. in summa omnium decisi. tit. 7. de Clericis, & Sacerdoti. n. 70. Cened. d. collect. 37. n. 2. vers. quod planè. Carol. de Grassis d. effectu 1. n. 847. & non sufficere unam monitionem peremptoriam pro omnibus, teneat Perez ad l. 13. verbo por tres veres. tit. 2. lib. 1. Ordin. pag. 80. Sed exigunt tres admonitiones distinctas contendunt Tabien. verbo excommunicatio 5. num. 24. Sylvest. verbo clericus 3. n. 1. Namarr. in man. e. 27. n. 81. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. q. 53.

In gloss. Suis facultatibus ibi, quia propter hoc facultatibus Ecclesia non fit praedictum. Notatur ad hoc, quod post triann. monitionem immunitatis priuilegium Barb. Collect. Tom. II.

perit Clerico in suis dumtaxat bonis, non autem in bonis Ecclesiæ, vt per Comitol. d. lib. 1. q. 53.

In ead. gloss. ibi, tunc cessat priuilegium, &c. Notatur ad hoc quod Clerici, qui negotiationi inferuiunt, possunt amissum priuilegium recuperare, tandem enim in hoc casu priuilegium immunitatis extinguitur, quandiu negotiatoris Clerici delictum persistet, vt per Comitol. citato loco, Molin. d. tract. 2. disp. 342.

De Cohabitatione Clericorum, & Mulierum.

TIT. II.

VPER hanc rubr. scripserunt Zabarel. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Anch. Butr. Panorm. Bald. Ioan à Capistrano. Guillelm. Durand. in Speculo iuris. lib. 4. sub hoc tit. Ioan. de Londtis in breuaria sanctorum Canonum. fol. 173. verso 3. Petr. de Ravenna in compendio iuris. Carlson. Martin. Melnart. in epistola Decretal. fol. 95. Dan. Venator. in analysi methodica iuris Pontif. pag. 363. Goffredus. Hostiens. in summa huins tit. Alex. Caffar. & Anaf. Germon. in paratillis ad quinque libros Decretal. Barthol. Carthag. in exposit. titulorum iuris Canonici. Zypæ. in analytica postremi iuris Ecclesiæ narrat. pag. 145. nouissime Ioan. Honor. lib. 3. sum. in Decretal. omnes sub hac rubr.

De materia huins tituli vide Gutier. canon. lib. 2. c. 7. Bellet. disquisit. clerical. p. 1. tit. de disciplina clerical. §. 23. Carol. de Grassis de effectibus cleric. effectu 26. & femininarum consortio, quatenus à viris spiritualibus fugiendum. ex SS. Patribus ostendit Ioan. Baptista. Fin. de regulis iuris. hom. 22. vers. adde, & exemplis confirmat Emman. de Valle de incantar. & ensalmis. sect. 2. c. 3. n. 19. & c. 16. à n. 25. tractat quād periculofus, & pernicioſus sit femininarum alpectus, non decet enim videre quod concupiscere non licet, vt ait D. Hieron. ad Eustoch.

S V M M A R I V M.

- 1 Sacerdos non debet retinere in domo mulierem suspicione. Etiam de incontinentia, etiam si sit mater, vel alii consanguinei, &c. n. 2.
- 3 Declaratur recti, in presenti, & concordatorum cum cap. à nobis, pen. hoc tit.
- 4 Clerici, qui habent qualem qualem suspicionem, à mulierum conuersatione omnino abstinere debent.
- 5 Clericus frater tenetur ex redditibus beneficij sororem inopem alere, & dotare.
- 6 Mulieri non licet Presbytero celebranti ministri.

C A P. Inhibendum. I.

Ex Concil. Maguntin.

Sacerdos nullas retinere potest, de quibus suspicio posse est, sed eas solam, quas iura permittunt, puta mater, amita, foror, & has, si illis indiget, habeat in domo longe à conuersatione sua. Item feminæ non præsumant accedere ad Altare, nec Presbytero ministrare, nec intra cancelllos stare, vel cedere. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innocent. Collect.

B